

3. Kuzava I. B. Inkljuzyvna osvita doskil'njat, shho potrebujut' korekcii' psyhofizychnogo rozvytku: teorija ta metodyka. Monografija / I. B. Kuzava. – Luc'k, PP Ivanjuk V. P., 2013. – 292 s.
4. Mizhnarodnyj fond «Vidrodzhennja» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: <http://www.irf.ua/>.
5. Osnovy inkljuzyvnoi' osvity. Navchal'no-metodychnyj posibnyk / za zag. red. Kolupajevoi' A. A. – K. : «A.S.K.», 2012. – 308 s.
6. Suhomlyns'kyj V. O. «Pavl's'ka serednja shkola». Uzagal'nennja dosvidu navchal'no-vyhovnoi' dijal'nosti v sil's'kij serednij shkoli / V. O. Suhomlyns'kyj. – Moskva : «Prosveshhenye», 1969. – 641 s.

Гудзь Екатерина. Теоретико-методологические основы внедрения инклюзивного образования в общеобразовательном учебном заведении. В статье представлено описание проблемы теоретико-методологической основы внедрения инклюзивного образования в общеобразовательном учебном заведении. Особое внимание акцентировано на формирование готовности будущего учителя начальной школы к взаимодействию учащихся в условиях инклюзивного образования. Рассмотрена и охарактеризована ценность инклюзивного образования для общества. Определено проблему инклюзивного образования в зарубежных странах. Также проанализированы исследования ученых в вопросе основных структурных элементах социальной компетентности будущего преподавателя начальной школы. Определены и кратко охарактеризованы наиболее важные профессиональные умения учителя начальной школы, среди которых умение осуществлять развитие познавательных способностей у детей, организовывать процесс обучения таким образом, чтобы его ученики учились осмысливать полученную информацию, умели трактовать ее, применять в конкретных условиях, а, следовательно, думать, понимать суть вещей, уметь выразить свое личное мнение.

Ключевые слова: инклюзивное образование, будущий педагог, функция учителя, младшие школьники, дети с особыми образовательными потребностями, воспитания личности.

Gudz Ekaterina. Theoretical and methodological foundations of installation of inclusive education in secondary school. The article examines the problem of theoretical and methodological foundations of installation of inclusive education in secondary school. We noted that fact the formation of readiness of future teacher of elementary school for interaction with pupils in terms of inclusive education is very important and actual nowadays. The value of inclusive education for society was examined and described in the article. The main problem of inclusive education in foreign countries was detected. Also we analyzed the main scientist's research about major structural elements of social competence of future primary school teacher. The most important professional skills of teachers of primary school were outlined and briefly described. Among them there are: ability to carry out the development of cognitive abilities in children, ability to organize the learning process in such way that the pupils studied to reflect the information, know how to interpret it, use it in concrete conditions and as result know how to think, how understand the essence of things, how be able to express own opinion.

Key words: inclusive education, future teacher, teacher function, junior pupils, children with special educational needs, individual's upbringing.

УДК 376.1:37.034

Галина Кайдалова –
Східноєвропейський
національний університет імені
Лесі Українки (м. Луцьк)

Виховання толерантного ставлення в учнів початкової школи з різним рівнем психофізичного розвитку

У статті розглядається проблема виховання толерантності у молодших школярів з різним рівнем психофізичного розвитку. Окрему увагу акцентовано на тому, що кількість дітей з різними видами захворювань щорічно збільшується, в чому і полягає необхідність інклюзивної освіти, наведено основні причини, що заважають її впровадженню на сучасному етапі. Окреслено та коротко охарактеризовано низку

правил у питанні морального виховання дітей з різним рівнем психофізичного розвитку у взаємодії учень-вчитель. Звернено увагу на те, що молодших школярів, перш за все, можна зацікавити за допомогою активно-рухового способу діяльності, що представлений у вигляді різноманітних ігор та ігрових елементів. Серед останніх, для прикладу, наведено тренінг, декілька етюдів, ігор та вправ.

Ключові слова: толерантність, толерантна поведінка, молодші школярі, діти з різним рівнем психофізичного розвитку, гра, вправа.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У рамках останніх подій впровадження інклюзії у життя суспільства важко уявити її становлення та функціонування без поняття толерантності. Діти з порушеннями психофізичного розвитку не стільки потребують терпимого ставлення; прояв толерантності до означеної категорії, зокрема, визначає загальний культурний рівень людини, її вміння спілкуватися з іншими, вступати у будь-який контакт, що, в цілому, благочинно сказуватиметься на загальному враженні. Виховання у дітей, особливо в умовах інклюзивної освіти, моральних чеснот, в тому числі і толерантності, – складний багатоетапний процес, котрий залежить як від педагогів загальноосвітнього закладу, так і сім'ї. Віковий період школярів початкової школи найбільш відповідний для засвоєння норм і правил культурної поведінки, вміння поводитись і спілкуватися серед людей та однолітків, опановувати засади толерантності, що виражаються у вправності виявляти поважливе ставлення до іншої, відмінної від себе будь у чому, особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема виховання толерантності теоретичного характеру (Л. Бернадська, Т. Білоус, С. Герасимов, І. Сковородкіна, О. Скрябіна, П. Степанова, Г. Шеламова та ін.), психологічний аспект виховання толерантності (Б. Ананьєв, І. Бех, Д. Колесов, А. Маслоу, О. Петровський, К. Роджерс), загальні питання педагогіки толерантності (М. Рожков, А. Сиротенко, Г. Солдатова, О. Шарова та інші) досліджувались у науково-педагогічній літературі вітчизняних та зарубіжних науковців.

Активні наукові розвідки стосовно проблеми інклюзивного навчання з'явилися у науковій літературі приблизно в середині 80-х років минулого століття. Питанню виховання дітей із порушеннями психофізичного розвитку приділяли увагу фахівці в галузі соціальної, корекційної, спеціальної педагогіки та дефектології (Л. Аксьонова, В. Бондар, Є. Бондаренко, М. Веденіна, М. Власова, О. Глоба, В. Григоренко, П. Горностаї, Г. Іващенко, Б. Пузанов, О. Установ та ін.).

Серед провідних українських педагогів, що працюють у напрямку дослідження сутності й специфіки інклюзивної освіти та методологічних основ її впровадження в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів України, слід виділити В. Бондаря, Л. Будяк, Л. Вавіну, І. Дмитрієву, В. Засенка, А. Колупаєву, І. Кузаву, В. Липу, Ю. Найдю, С. Миронову, Т. Сак, В. Синьова, Н. Софій, О. Таранченко, В. Тарасун, М. Шеремет та інших. Методику впровадження інклюзивного навчання вивчають С. Литовченко, Г. Мерсіянова, Т. Скрипник, І. Сухіна, Ю. Рібцун, О. Таранченко, О. Чеботарьова та інші науковці і педагоги-практики.

Мета статті – виокремити види роботи із молодшими школярами з різним рівнем психофізичного розвитку задля виховання у останніх норм і засад толерантної поведінки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В Україні щороку збільшується кількість дітей з різними видами захворювань. Загальна чисельність дітей-інвалідів щороку збільшується на 0,5%. Станом на початок 2014 року їх частка сягнула показника 167 059 осіб або 2,0% від усього дитячого населення країни (8 млн.). Причинами тому є:

- складні економічні умови;
- погіршення екологічної ситуації;
- техногенні перевантаження;

- неблагополучні умови праці жінок;
- недосконалість існуючої системи медичного і соціального– забезпечення;
- зростання стресових ситуацій у повсякденному житті [3].

Беручи до уваги основні причини, що сприяють зростанню народження дітей із різноманітними порушеннями, варто звернути увагу й на головні проблеми здобуття освіти даною категорією в межах навчального закладу за положеннями інклюзивної освіти:

1. Недостатня кількість дитячих лікарів-психіатрів, кваліфікованих педагогічних, медичних та соціальних працівників, спеціальних психологів.
2. У навчальних закладах не передбачено посади соціального працівника для супроводу дитини-інваліда, яка не може самостійно пересуватися.
3. Не відповідає потребам рівень фінансування програм із забезпечення дітей з різноманітними порушеннями технічними та іншими засобами реабілітації.
4. Законодавчо не врегульовано питання запровадження інклюзивної освіти для дітей які проходять дошкільне навчання, а також для дітей які здобувають професійно-технічну та вищу освіту.
5. Не забезпечується вирішення питань архітектурної доступності соціальної інфраструктури (житлових будівель та закладів соціального призначення, медичних, освітянських). Лише 25% дошкільних і 40% загальноосвітніх навчальних закладів визнані доступними згідно вимог для мало мобільних груп населення (дітей з вадами розвитку).
6. Відсутні спеціальні автобуси, пристосовані для перевезення дітей з порушеннями опорно-рухового апарату до місця навчання і додому [3].

Ретельної підготовки та реалізації попередньо поставлених цілей до навчання молодшого школяра вимагає організація навчально-виховного процесу. Її ефективність залежить як від співпраці, так і постійної взаємодії не лише усіх учнів, але й наставника – вчителя. На його плечі лягає відповідальність за пошук, підбір, власний винахід, використання усіх можливих методів, засобів, новітніх технологій та форм роботи, що допоможуть кращому засвоєнню навчального матеріалу, сприятимуть всебічному розвитку дитини і здійснюватимуть значний виховний вплив.

До уваги пропонуємо низку правил у питанні морального виховання дітей з різним рівнем психофізичного розвитку у взаємодії учень-вчитель.

1. Варто засвоїти просте, але головне в учительській роботі, правило: немає поганих дітей, є погана поведінка. Тому, даючи оцінку поведінці, вчинку, у жодному разі не робиться акцент на особистості учня.
2. У жодному випадку не бажано порівнювати дітей між собою. Кожна дитина – неповторна особистість, кожна має темперамент, свою планку розвитку. Порівнювати дитину можна тільки з нею самою, беручи до уваги її дії. Наприклад, можна використати вислів «Сьогодні ти вивчив урок набагато краще, ніж минулого разу».
3. Перш за все, необхідно дати дитині можливість почуватися повноцінним членом колективу, здатним самоствердитися та знайти своє призначення. Велику роль у цьому випадку відіграють індивідуальні завдання, доручення; можна залучити учня до виконання певного проекту.
4. Під час роботи з дітьми доцільними є групові форми, що сприяють загальному розвитку та розширенню світогляду. Приміром, діти з відставанням в інтелектуальному розвитку не завжди мають можливість плідно працювати разом із класом, тому необхідна індивідуалізація навчального процесу. Разом з тим, на жаль, учитель має досить обмежені можливості: напружений темп вивчення програмового матеріалу, велика наповнюваність класів, наявність інших «проблемних» дітей.
5. Існує досить ефективний метод, що допомагає школяреві розвиватися, а дорослим – оцінювати його. Ідеться про створення портфоліо. Перевага прийому полягає в тому, що

дитина навчається відстежувати власний розвиток; усе досягнуте учнем стає безпосередньо зримим. Учень заводить папку, у яку складає грамоти, зошит із вдалим твором, малюнок, реферат із рецензією, список досягнень тощо. Із часом дитина зрозуміє, чого повинна прагнути, усвідомить себе особистістю, здатною чогось досягти у житті.

6. Під час роботи із молодшими школярами важливо не лише з'ясувати причини, що зумовили труднощі у навчанні та вихованні, – дітей потрібно навчати ставити перед собою мету й усвідомлювати способи її досягнення. Кожне складне завдання слід дрібнити на більш прості й допомагати учневі перейти від одного до іншого. Знову ж таки, не слід забувати про індивідуалізацію навчального процесу. Учнів слід привчати до вміння порівнювати свої первинні та вторинні знання. Кожне досягнення (навіть незначне) вчитель повинен оцінювати.

7. Серед видів роботи з дітьми зі зниженою наукованістю слід приділяти увагу завданням на запам'ятовування, формуванню зосередженості та спостережливості, вправам на аналітичне сприймання, тобто вміння розчленувати зображений предмет чи явище на окремі елементи. Дітей особливо приваблюють ігрові моменти, створення ситуації успіху. Важливо пам'ятати: школяр працюватиме з учителем тільки тоді, коли йому це буде цікаво.

8. Відсутність уваги школярі інколи намагаються компенсувати заважаючи працювати на уроці, відволікаючи однокласників та вчителів. Це можна попередити, якщо на початку уроку залучати учнів до спілкування, дати конкретне посильне доручення, яке б вони виконали із задоволенням.

9. Досить часто першокласники приносять іграшки у школу. Інколи інші школярі нерідко вдаються до крадіжок чи виявляють агресивність, лиш аби непорядним вчинком привернути до себе увагу. Такий учень чудово розуміє, що чинить погано, але так він реагує на байдужість дорослих. Психологічно можна визначити чотири основні причини порушення поведінки дітей: боротьба за увагу (негативний учинок слід розглядати як спосіб привернення уваги); намагання самоствердитися (діти є дуже чутливими до обмеження своєї свободи та різних заборон); бажання помститися (у цьому виявляється образа на батьків, учителів, однокласників); втрата віри в успіх (глибоко приховане переживання власного неблагополуччя) [4, с. 31; 33-34].

Серед різноманітних видів виховної роботи найбільшої уваги заслуговують ті, що з початку можуть зацікавити дитину, дають змогу рухатись і працювати інтелектуально. Це: гра, комунікативно-ситуативні завдання, завдання з елементами моделювання, казка, різного роду розважально-виховні вправи тощо.

Для прикладу наводимо деякі види виховної роботи, що допоможуть у формуванні толерантності у дітей молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти.

Вправа «Асоціації до слова «толерантність»». Учні потрібно підвести до розуміння поняття «толерантність». Учитель просить учнів висловити свою думку, з чим асоціюється для них слово «толерантність». Після цієї вправи він оголошує тему тренінгу: Що означає це поняття?, Чи завжди ми в житті толерантні до інших людей?, Хто така толерантна людина і як виховати в собі притаманні їй риси? тощо [2, с. 30].

Етюд «Подаруй частинку тепла свого серця іншому». Суть завдання полягає у поясненні учням, що вони всі, разом з учителем, на кожному уроці створюватимуть атмосферу довіри, теплоти, взаєморозуміння, поваги один до одного, вчитимуться слухати і чути інших людей (однокласників, батьків, вчителів). Вчитель повинен пояснити, що лише за таких умов вони зможуть висловити свою думку, говорити про ті речі, яких вони хочуть позбутися, і про те, чого хочуть навчитися. Зміст завдання зводиться до того, що спочатку кожен долоньками торкається свого сердечка і дуже уважно в тиші має почути, як воно б'ється. Потім класовод пояснює, що після проведення процедури у їх долоньках знаходиться часточка тепла з їхнього ж сердечка, її треба подарувати ближньому [5, с. 17].

Вправа «Комплімент». Мета: активізувати клас до роботи, дати позитивну установку. Усі учні утворюють два кола (зовнішнє і внутрішнє), повернувшись обличчям один до одного. Один партнер говорить іншому щось приємне. Той відповідає: «Так, звісно, але крім того я ще...» (Називає те, що він у собі цінує і вважає, що заслуговує на увагу.) Потім партнери міняються ролями [2, с. 30].

Гра «Я та інші». Дитині пропонується розповісти про свого друга, маму, тата, бабусю, дідуся чи когось іншого, кого вона захоче. Важливо, щоб школяр зміг висловити свою думку, підкреслити позитивні риси іншого. Можна також попросити розповісти про себе (якщо дитина зможе розкритися), аналізуючи позитивні та негативні риси, акцентуючи увагу на позитивних [5, с. 17].

Етюд «Дружба починається з усмішки». Учням, що сидять за однією партою, пропонується взятися за руки і подивитись один одному у вічі. Потім, по черзі, мовчки подарувати найприємнішу, найщирішу усмішку [5, с. 20].

Вправа «Ти про мене ще не знаєш, що я люблю...». Цінність її в тому, що можливе підвищення рівня інтеграції та згуртованості колективу, підведення учасників до розуміння, що аби досягти мети, потрібно врахувати можливості й бажання не тільки свої, а й свого оточення. Зміст вправи: кожен учень по черзі називає те, що він найбільше любить, починаючи з вислову «Ти про мене ще не знаєш, що я люблю...» [2, с. 30].

Тренінг «Трон». Хід проведення: у центрі на стілець сідає один школяр – король, решта – підлегли, мають говорити улесливі слова, звертаючись зі словами «Ваша величність». Цінність тренінгу в тому, що перевіряється і, разом з тим, збагачується словник ввічливих, привітливих, шанобливих слів [5, с. 19].

Вправа «Неймовірні ситуації». Суть зводиться до наступного: дітям пропонується уявити, що з ними трапилися неймовірні події та ситуації, яких у реальному житті бути не може, але вони повинні пофантазувати і повірити у їх існування. Для цього потрібно уявити собі ті ситуації, відчуті їх і висловити якомога більше припущень про те, що може статися. Відлік розпочинається з того моменту, коли все йшло добре і раптом... (Для прикладу: з крану на кухні полився апельсиновий сік; з хмари замість дощу став падати ізюм; восени у лісі замість грибів вирости гроші).

Емоційний етюд «Сонячний зайчик». Завдання спрямоване на розвиток саморегуляції та зняття психоемоційного напруження у дітей, можна використовувати як фізкультхвилинку на уроці: сонячний зайчик зазирнув тобі в очі. Заплющ їх. Він побіг далі по обличчю, ніжно погладь його долоньками: на лобі, на носі, на ротику, на щічках, на підборідді, але акуратно, щоб не злякати його. Далі він стрибнув на голову, побіг по шиї, животику, руках, ногах, навіть забрався тобі в пазуху — погладь його там. Він не бешкетник — він любить і пестить тебе, а ти погладь його і подружися з ним. Розплющуємо очі [5, с. 23].

Гра «Квітка толерантності». Суть зводиться до вивчення правил толерантної поведінки, розуміння дитиною власної індивідуальності та неповторності. Варто звернути увагу на такі засади: будьте господарями своєї долі; досягайте успіху в тому, що ви любите; вносьте конструктивні пропозиції до загальної справи; розвивайте свої творчі здібності; налагоджуйте стосунки з людьми на довірі; не втрачайте віри в себе; культивуйте кмітливість; дбайте про своє здоров'я; намагайтеся мислити позитивно; поєднуйте турботу про матеріальну сторону життя з духовним зростанням [1, с. 5].

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, процес становлення інклюзивної освіти в Україні є вкрай важливим, адже кількість дітей з вадами, згідно статистичних даних, щороку зростає, в результаті чого й постає така її необхідність. Окреслена категорія дітей неабияк потребує підтримки і допомоги з боку здорових однолітків та людей, саме тому прояв толерантності, толерантної поведінки у майбутньому повинне стати звичною нормою кожної людини.

Виховати толерантність у дитини неможливо за один раз, це багатоетапний процес, що передбачає спільну взаємодію всіх учасників, вивчення та багаторазове повторення правил толерантності, бажання дітей отримати знання застосовувати за межами класу та школи. В зв'язку з переходом від ігрової до навчальної діяльності, для молодших школярів досить цікавим видом діяльності залишається гра і все, що з нею пов'язано, тим паче вчитель, відповідно до програмованого матеріалу або теми виховної години, може самостійно розробити завдання цікавої забави, лиш би вони відповідали віковій категорії та використовувались вчасно і за призначенням.

Джерела та література:

1. Бережна Т. Школа толерантності як модель школи майбутнього / Т. Бережна // Завуч. – 2012. – № 21 (495). – С. 4-7.
2. Голова Н. Виховуємо толерантність. Я толерантна особистість / Н. Голова // Завуч. – 2012. – № 21 (495). – С. 29-30.
3. Дотримання прав дітей з різними видами захворювань в умовах поглиблення соціально-економічної кризи [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www1.ombudsman.gov.ua/ru/images/stories/enoc_%20present.ppt.
4. Кузава І.Б. Толерантність як ефективна умова інклюзивної освіти осіб із інвалідністю / І. Б. Кузава // Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки. Збірник наукових праць. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – Випуск 5 (13). – с. 102-107.
5. Куцінко О. Г. Як правильно навчати «неправильну» дитину / О. Г. Куцінко // Початкове навчання та виховання. – 2011. – № 13. – С. 31-34.
6. Назарина Ю. Розпочинаємо навчання з радістю / Ю. Назарина // Психолог. – 2006. – № 33. – С. 16-24.

References

1. Berezhna T. Shkola tolerantnosti yak model' shkoly maybutn'oho / T. Berezhna // Zavuch. – 2012. – № 21 (495). – S. 4-7.
2. Holova N. Vykhovuyemo tolerantnist'. Ya tolerantna osobystist' / N. Holova // Zavuch. – 2012. – № 21 (495). – S. 29-30.
3. Dotrymannya prav ditey z riznymy vydamy zakhvoryuvan' v umovakh pohlyblennya sotsial'no-ekonomichnoyi kryzy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: http://www1.ombudsman.gov.ua/ru/images/stories/enoc_%20present.ppt.
4. Kuzava I.B. Tolerantnist' jak efektyvna umova inkljuzyvnoi' osvity osib iz invalidnistju / I. B. Kuzava // Social'no-psyhologichni problemy tyflopedagogiky. Zbirnyk naukovykh prac'. – K.: NPU imeni M. P. Dragomanova, 2011. – Vypusk 5 (13). – s. 102-107.
5. Kutsinko O. H. Yak pravyl'no navchaty «nepravyl'nu» dytynu / O. H. Kutsinko // Pochatkove navchannya ta vykhovannya. – 2011. – № 13. – S. 31-34.
6. Nazaryna Yu. Rozpochynayemo navchannya z radisty / Yu. Nazaryna // Psykholoh. – 2006. – № 33. – S. 16-24.

Кайдалова Галина. Воспитание толерантного отношения в учеников начальной школы с разным уровнем психофизического развития. В статье рассматривается проблема воспитания толерантности у младших школьников с разным уровнем психофизического развития. Особое внимание акцентировано на том, что количество детей с различными видами заболеваний ежегодно увеличивается, в чем и заключается необходимость инклюзивного образования, приведены основные причины, мешающие ее внедрению на современном этапе. Определены и кратко охарактеризованы ряд правил в вопросе нравственного воспитания детей с разным уровнем психофизического развития во взаимодействии ученик-учитель. Обращено внимание на то, что младших школьников, прежде всего, можно заинтересовать с помощью активно-двигательного образа деятельности, представленного в виде различных игр и игровых элементов. Среди последних, например, приведен тренинг, несколько этюдов, игр и упражнений.

Ключевые слова: толерантность, толерантное поведение, младшие школьники, дети с разным уровнем психофизического развития, игра, упражнение.

Kaidalova Halyna. Upbringing of tolerance in junior pupils with different levels of mental and physical development. The article examines the problem of tolerance in primary school children with different levels of mental and physical development. Upbringing in children moral virtues, especially in terms of inclusive education, is complex multistage process that depends on teachers and families. Primary school pupils are perfect for learning the cultural norms and rules of behavior, ability to behave and communicate among people and peers, learn the principles of tolerance, reflected in skill detect respectful attitude to another. We pay special attention to the fact that the number of children with different types of diseases increases every year and what is the need inclusive education. The main reasons that hinder implementation of inclusive education today are counted in the article. We outlined and briefly described a number of rules of moral education children with different levels of mental and physical development in pupil-teacher interaction. We noted that younger pupils, above all, be interested with the active motor mode of activity that represent a variety of games and gaming elements. For example, some etudes, games and exercises are characterized in the article.

Key words: tolerance, tolerant behavior, junior pupils, children with different levels of mental and physical development, game, exercise.

УДК 378.2:376.1

Ірина Кузава, Марія Ярмолюк –
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки (м. Луцьк)

Формування професійної готовності майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної освіти

У статті висвітлюються теоретичні аспекти професійної готовності майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної освіти, яку розглядаємо як його інтегральну професійно-особистісну характеристику, що включає не лише теоретичну й практичну готовність до виконання професійних функцій, але й усі суб'єктні якості особистості (активність, самостійність, відповідальність, комунікативність, емоційна гнучкість тощо), що забезпечують її ефективність. Встановлено, що інклюзивна освіта – це процес забезпечення рівних прав на одержання освітніх послуг дітей дошкільного віку із психофізичними порушеннями за місцем проживання в умовах загальноосвітнього закладу.

Визначено компоненти (емпіричний, свідомоформуючий, емпатійний, почуттєво-комунікативний, контрольно-регулювальний, оцінювально-результативний), критерії (спеціальні знання з проблем спеціальної педагогіки та психології, технології роботи з дітьми, які потребують корекції психофізичного розвитку; уміння розробляти та впроваджувати стратегії розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку із різним рівнем психофізичного розвитку на основі їхніх індивідуальних особливостей; самоактуалізація особистості, як інтегрованого показника здатності вихователя до самовдосконалення, саморозвитку, творчості; позитивна професійна мотивація до роботи в умовах інклюзії; професійне вигорання вихователя) та форми підвищення (індивідуальні, групові, масові) професійної готовності майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної освіти.

Ключові слова: професійна готовність, професійна компетентність, інклюзивна освіта, майбутні вихователі, діти з особливими потребами, критерії, компоненти.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В період розбудови нашої держави, що прямує за вже встановленими світовими стандартами освітнього процесу, зародилася турбота про дитяче навчання, незалежно від фізичних чи психічних можливостей останніх. Зокрема, у рамках означеної тенденції відіграє значну роль інклюзивна освіта, як інша сторона розуміння виховання індивідуальності, пріоритетний напрямок наукових досліджень та розробок. Оскільки процес позитивного включення дошкільників із особливостями психофізичного розвитку в соціум є тернистим етапом соціалізації, відповідно і проблема навчання таких дітей залишається складною.

Особливе місце в сучасній системі інклюзивної освіти займає постать педагога – людини, з серйозним «багажем» знань, оскільки для якісного виховання своїх професійних функцій, виправдання довіри суспільства, щодо виховання молодого покоління, необхідно мати добру фахову підготовку, яка залежить і від його особистих якостей.